

Projekt

Druk Nr. 520
12.12.2024

STANOWISKO NR

RADY MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY

z dnia

w sprawie upamiętnienia na terenie Cmentarza Wojskowego na Powązkach ludobójstwa dokonanego na Polakach przez ukraińskich nacjonalistów w latach 1939-1947

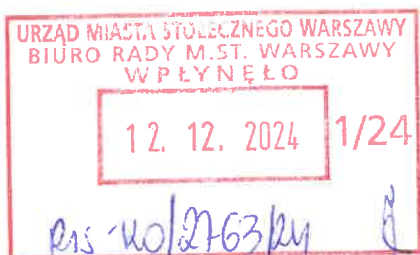
Rada m.st. Warszawy wyraża poparcie dla oddolnej inicjatywy obywatelskiej „Wołyń na Powązki”, której celem jest utworzenie na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie miejsca pamięci ofiar ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej w latach 1939-1947.

Rada m.st. Warszawy pragnie nadrobić dekady zapomnienia o ofiarach ludobójstwa wołyńskiego, o którym wiedza wciąż jest dużo mniej rozpowszechniona niż o wielu innych analogicznych wydarzeniach historii XX wieku. Odpowiadając na inicjatywę strony społecznej, dostrzegamy widoczny brak upamiętniania ofiar zbrodni ukraińskich nacjonalistów na polskiej narodowej nekropolii, na której upamiętnione są już m.in. polskie formacje podziemne walczące z Niemcami i Sowieciami, powstańcy z poszczególnych narodowych zrywów, ofiary zbrodni katyńskiej czy zbrodni ponarskiej. Zaległość w zakresie braku upamiętnienia ofiar ludobójstwa wołyńskiego musi zostać jak najszybciej nadrobiona.

Rada m.st. Warszawy wzywa Prezydenta m.st. Warszawy oraz instytucje odpowiedzialne za zarządzanie Cmentarzem Wojskowym na Powązkach do możliwie jak najszybszego utworzenia na Powązkach Wojskowych miejsca pamięci ofiar ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej w latach 1939-1947.

Przewodnicząca Rady m.st. Warszawy

Ewa Malinowska-Grupińska



M. Binkhan
Kolego
Mautek
A. Dobrowski
P. Gyl
Krzysztof
Janusz
Jędrzejchowski
Roch Mar
Jędrzejchowski

UZASADNIENIE

do projektu stanowiska Rady m.st. Warszawy w sprawie upamiętnienia na terenie Cmentarza Wojskowego na Powązkach ludobójstwa dokonanego na Polakach przez ukraińskich nacjonalistów w latach 1939-1947

Stowarzyszenie "Wspólnota i Pamięć", Stowarzyszenie Upamiętnienia Ofiar Zbrodni Ukraińskich Nacjonalistów oraz liczne organizacje kresowe, patriotyczne i kombatanckie, w tym rodziny ofiar, apelują o postawienie na Powązkach Wojskowych w Warszawie miejsca pamięci ofiar ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej. W ciągu ostatnich kilku lat organizatorzy akcji "Wołyń na Powązki" podejmowali w tym celu liczne działania. Najpierw prowadzili zbiórkę podpisów pod petycją skierowaną do Prezydenta Warszawy Rafała Trzaskowskiego oraz innych instytucji państwowych i samorządowych, którą podpisało ok. 20 tysięcy osób. Następnie wraz z ponad 60 organizacjami społecznymi skierowali list intencyjny do prezydenta Rafała Trzaskowskiego. Wreszcie, w 80. rocznicę zagłady wsi Huta Pieniacka w lutym bieżącego roku złożyli ponad tysiąc podpisów warszawiaków pod projektem uchwały Rady Miasta w tej sprawie. W dniu inauguracji bieżącej kadencji Rady Miasta przedstawiciele inicjatywy byli obecni na posiedzeniu i każdemu z radnych wręczyli projekt uchwały w sprawie budowy pomnika wraz z jego wizualizacją, propozycją lokalizacji oraz szerokim uzasadnieniem.

Projekt zakłada postawienie symbolicznego grobu ofiar ludobójstwa na wolnej, nieużywanej przestrzeni w bezpośrednim sąsiedztwie Pomnika Ponarskiego na Powązkach Wojskowych. Tematyka męczeńskiej śmierci Polaków na Kresach jest szczególnie obecna w tej części cmentarza. Przynajmniej, tuż obok mieści się pomnik upamiętniający Polaków zamordowanych w Ponarach przez litewskich kolaborantów III Rzeszy. Poza tym, w bliskiej odległości znajduje się również Pomnik Sybiraków, a więc ofiar sowieckiego terroru na Polakach z Kresów. Oprócz Pomnika Ponarskiego w bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się Tablica „Pamięci Dzieci ofiar działań wojennych” oraz Pomnik „Orlątom Polskim poległym w obronie Warszawy podczas najazdu bolszewickiego 1920 r.”. Nieco dalej znajdziemy Pomnik Powstańców Śląskich i Wielkopolskich 1918-1921 wraz z kwaterą poległych żołnierzy, Pomnik Weteranów Powstania Styczniowego 1863 r. wraz z kwaterą powstańczą, a także wspomniany już Pomnik Sybiraków. Na Cmentarzu Powązkowskim powstała również Dolinka Katyńska. Zatem Krzyż Wołyński doskonale wpisywałby się wizualnie w wymienione miejsca pamięci związane z tragedią polskiego narodu na Kresach.

Inicjatywa jest oddolna i społeczna, znalazła też poparcie w szeregach przedstawicieli różnych partii politycznych. Nie jest wymierzona w kogokolwiek. Przeciwnie, łączy ludzi o różnych poglądach, wrażliwości i doświadczeniu. Organizatorzy akcji nie chcą od państwa polskiego pieniędzy, a jedynie zgody na działanie w duchu przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej licznych uchwał zachęcających do pielęgnowania pamięci o Kresach.

Z dostarczonej do Rady Miasta opinii Zarządu Cmentarza Komunalnych w Warszawie z 18 kwietnia 2024 roku wynika, że na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach "istnieje możliwość posadowienia krzyża o proponowanej wysokości" oraz, że "jest tam wolne miejsce, na którym mógłby powstać pomnik". Nie ma zatem żadnych przeciwwskazań lokalizacyjnych do umieszczenia miejsca pamięci, o które apeluje strona społeczna i nie jest do tego potrzebna rozbudowa cmentarza.

Pod koniec listopada prezydent Rafał Trzaskowski zadeklarował, że Cmentarz na Powązkach jest gotowy, by stać się godnym miejscem spoczynku ofiar wołyńskich. Dlatego apelujemy o przychylenie się do wniosku strony społecznej i umożliwienie ustanowienia na Powązkach Wojskowych upamiętnienia ofiar ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów. To jest ten czas i ten moment.

Przewodnicząca Rady m.st. Warszawy

Ewa Malinowska-Grupińska

